

Előfizetési díj:

Negyedévre... — 2 kor.

Félévre... — 4 kor.

Égész évre... — 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Főmunkatárs: KÁRPÁTI BÉLA.

Szerkesztőség és
kiadóhivatal
IX., Ferencz-körút
31. szám, I. em.Megjelen július és
augusztus kivételével
havonta kétszer.

Achilles Sport-Egylet
Aradi Korcsolyázó-Egylet
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egylet,
Kolozsvári Athletikai Cl.

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egyl.,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptún Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljujhelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athleta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi Torna- s Vivóegyl
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székestehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Testnevelési kongresszus.

A „Testedző Szövetség“ a fővárosban legközelebb országos nagygyűlést fog szervezni, melyen minden oldalról meg fogják vitatni a testi nevelésnek még most is vitás kérdéseit.

Egy negyed századdal ezelőtt e lapok utján gyűlt egybe a közegészségügyi egyesületben az első ilyenmü gyűlés és tudjuk, hogy a középiskolai testgyakorlatokba ily módon került bele a játék és a szabadtéri gyakorlat. Ugyancsak e gyűléseken történtek intézkedések az ifjusági versenyek ügyében.

Azonban az is igaz, hogy e negyed század alatt sem fejlődött oda az iskolai testi nevelés, ahová a reformot megindítók fejleszteni akarták. Most tehát a legnagyobb örömmel üdvözljük a gyűlés eszméjét és az előkészítő bizottságot. Azt hisszük, hogy a mai viszonyok közt sokkal többet, sokkal könnyebben vihetnek ki a lelkes ügybarátok, mint ezelőtt 25 évvel mi kivihettünk.

A kongresszus előkészítésében az intézőség ne foglaljon állást sem a torna, sem az atletika mellett. Ezt úgy értjük, hogy a felolvasások, előadások kifejlődésében mérjen egyenlő mértékkel; bocsásson minden ellentétes nézetet a nyilvánosság elé.

Nem tudjuk, hogyan történhetett, de a legutóbbi gyűlésen, melyet a miniszterünk hívott egybe, főleg az atletikusok elveit olvastuk a napi lapok tudósításaiban mintha már a tornának sem hívei, sem szószólói nem lettek volna.

Azonban az is lehet, hogy a napi sajtó inkább kedvezett az atletáknak. A nagyközönség méltán azt hiheti, hogy most már nem is érdemes a tornáról beszélni.

Nem szeretnők, ha a kongresszus bármely irányban előítélettel kezdene a fontos tanácskozáshoz.

Nagyon világosan kifejezte Apponyi Albert gróf, miniszterünk országgyűlési beszédében, hogy az ellentétes nézeteket egy kalap alá kell hozni. Szabó István képviselő tartalmas beszédére ugyanis a miniszter ur a következőkben válaszolt:

„Ez a kérdés nem kerülte ki figyelmemet, arról tisztelt képviselőtársam is tud, hogy azokat az ellentétes irányzatokat, amelyek a testi nevelés terén hazánkban is mutatkoztak, iparkodtam egy kalap alá hozni, egy értekezleten egyesítettem őket és csakugyan gondolom, ebből az értekezletből merítettem az okulást arra a középútra nézve, amelyet követni kell.

De azokban a főelvekben, amelyeket ő felállított, t. i., hogy szakszerű országos veze-

tésről kell gondoskodni, hogy a tornatanár-képzést alaposan kell reformálni és hogy a tornatanárok helyzetét ezen nevelési ág fontosságához méltóan kell biztosítani: ezekben vele tökéletesen egyetértek, ezek a reformok munkában is vannak a minisztériumban.“ (Helyeslés.)

E szavak úgy hangzanak, mintha már a tettet jelentenék be. Tehát biztosan meglesz az állami tornatanár-képző. Az innen kikerült, általánosabban képzett tanárok jobb díjazást kapnak. Megvalósul a rendes állami felügyelet a széthuzó tornatanítás felett.

És most, ha ezeket remélhetjük, valóban időszerű a testnevelési kérdéseket alaposan megvitatni. A kongresszus határozatai ugyan senkit sem köteleznek, de talán lehetne hosszabb tanácskozások után valami biztos, a közéletben fekvő elvekben megállapodni. — Nagyon helyes volna úgy vezetni a gyűléseket, hogy az ellentétes eszmék harcossai előadásai megtartása után még egy rövid csatározásra egybejöjjenek s ha lehet, az elnök által egy határozott elv elismerésére vitesenek.

Csak azt nem tartanók helyesnek, ha a kongresszus a végtelenbe nyulnék. Jó lenne, hogy ezt megelőzzék, ha az intéző bizottság felszólítaná jó előre azon testületeket, melyek a gyűlésen résztvesznek, hogy a maguk kebelében már állapodjanak meg valamiben. Például a tornatanárok egylete, az athleta, torna egyletek stb. már előre meghatározott elvekkel küldhetik képviselőiket a gyűlésre. Nem zárna ki az az eljárás senkit a gyűlésről, csak a sok ismétlés hallgatásától mentené meg a közönséget. Közönségről pedig igyekezzék gondoskodni, jó előadók, alkalmas nagy terem és kellő reklám útján. Mindez nálunk azért szükséges, hogy közönséget neveljünk a testi nevelésnek. Mert magát a testi nevelés iskolai részét elvégzi pár ember, hanem az országos testi nevelést csak országos lelkesedés és általános ismeretek útján lehet emelni.

Az athléták ünnepe.

Azok az eszmék, amelyeknek propagálására gróf Esterházy Miksa ezelőtt harminczhárom esztendővel megalapította a Magyar Athletikai Club-ot, ma már meghódították jóformán az egész művelt világot. A „mens sana in corpore sano“ klasszikus elvének renaissancea Angliából kiindulva, diadalutatót tart s e diadalutató egyik jelentős állomása a mi magyar hazánk és annak fővárosa: Budapest, a maga erősen fejlett sportjával, amelynek művelői dicsőséget dicsőségre halmoznak a magyar név számára a külföldön is.

Sokat kellett dolgozni, sok elfogultságot leküzdeni, amíg a diadal elkövetkezett, amíg az elmék eljutottak a megértésnek arra a magaslatára, amelyről többé nem a lekicsinyelés, hanem a kellő megbecsülés szemüvegén át láthatják a testedzés, az igazi nevelés s a felnőttek testedzése nélkülözhetetlen kiegészítője lett e munkásság folyamánya gyanánt a szellemi tevékenységnek s mind nagyobb tért hódít a meggyőződés, hogy a testi elsatnyulást meg kell akadályozni, mert ezt nyomon követi a satnya népek szellemi bukása is. A modern testedzés, testi nevelés irányzata pedig nem a poros szobák falaihoz kötött torna, hanem igenis az athletika, vagyis a szabadtéri sportok és játékok művelése. Az athletika, a természet szabad levegője tette egészségessé és nagygyá az angol nemzetet s ez lesz hathatós eszköz azok kezében, akik a magyar nemzet erősítésén munkálkodnak. A múlt télen megtartott testnevelési ankét, amelyet gróf Apponyi Albert hívott egybe, megmutatta a kultuskormány fogékonyságát ezek iránt a kérdések iránt, hogy pedig a közélet szerepvivői milyen mértékben érdeklődnek irántuk, azt láthattuk a Magyar Athletikai Club tegnapi ünnepén, amelyen a parlament tagjai is nagy számmal jelentek meg.

Első athletikai egyesületünk, amely sportbeli jelentőség és társadalmi súly tekintetében egyaránt megtartotta vezető szerepét az utána nagy számmal alakult sportklubok között, december elsején évről-évre ünnepi lakomát rendez. Ezen a lakomán dr. Gerenday György ügyvivő-alelnök alapította serleggel tart felköszöntőt a klub egyik tagja, a serleg jelégéhez hiven „emlékezve a régiekről.“

Az idén dr. Holló Lajos országgyűlési képviselő volt a kiválasztott ünnepi szónok s az ő beszédjének meghallgatására a rendesnél sokkal nagyobb számban gyűltek egybe tegnap este 8 órára a klub tagjai a Hungária-szálló nagytermében.

Közel kétszáz főnyi előkelő társaság volt ott. Az asztalfőn gróf Andrassy Géza elnök ült, jobbján dr. Holló Lajos, balján dr. Gerenday György, min. oszt. tanácsos, ügyvivő-alelnök. Mellettük továbbá Pallavicini György őrgróf, Üchtritz-Amadé Emil gróf,

dr. Lovász Márton, Szmrecsányi György, dr. Polónyi Dezső, Muzsa Gyula, dr. Hentz Károly országgyűlési képviselők, báró Vécsey Miklós, Libits Adolf, udvari tanácsos, Dessewffy Arisztid, a képviselőház elnöki tanácsosa, Menyei László, kuriai bíró, kisaári Kiss Ferencz, Asbóth Jenő, Pongrácz őrnagy, dr. Magyar László, a Magyar Lovaregylet vezértitkára, Gerenday Béla, Lestyán Adorján stb.

A szárnyasnál felemelkedett az ünnepi szónok, dr. Holló Lajos, országgyűlési képviselő s kezében a Gerenday-serleggel, a következő beszédet mondotta:

Holló Lajos beszéde.

Nem kell hozzá nagy filozófiai emelkedettség, uraim, hogy elismerjük, hogy az ember életében minden sikernek elengedhetlen előfeltétele: a testi erők birtoka. Aki azon fáradozik, hogy kortársainak gondolatvilágába belevigye azt a tudatot, hogy testi erejének fejlesztésére gondoljon, az tulajdonképp nemzetének jövőjén munkálkodik.

Sajnos, sok kiváló író aggodalmakat táplál azzal a hivatással szemben, melyet ez a kör ápol. Payot, a nagy francia tudós és író azt mondja, hogy ő az összes sportférjak izomfeleslegénél többre becsüli egy Ampére-nek, Pasteur-nek és más nagy alkotóknak szellemi nagyságát. Az izomerő csak arra való, hogy rabigába hajtassék a szellem által. Egy mérnök finom keze dirigálja az izomerejüket végsőkig megfeszítő férfiak ezreit. Mert a nagy emberi alkotásokat és győzelmeket sohasem izmokkal vívják ki. Nagy találmányok, nagy érzelmek és nagy gondolatok azok, amik az emberiséget előbbre viszik.

De vajjon születnek-e elsatnyult és testileg enerzált nemzetekben Pasteurök, Ampérek, Edisonok és más szellemi nagyságok? Nem mentek-e már hatalmas nemzetek is tönkre, amelyek a fejlődés legmagasabb fokáról egyszerre lehanyatlottak és megsemmisültek, mert fiaik a szellemi kultúra legmagasabb fokára eljutva, testileg elsatnyultak, pulyákká váltak és az élvezetek hajszolásába merültek bele. Ezeket a vad és műveletlen nemzeteket, amelyek semmi kultúrával sem bírtak, de amelyek fiaiban kifejtett izomerő volt és azzal járó hősies bátorság és jellemzilárdság: letörtek és megsemmisültek.

A testi erők fokozása nem azt jelenti, hogy a nemzeti ifjuság minden tagja egy-egy diadalteljes atléta legyen. Egy-egy világverseny dicsőséges vállszalagja nem kell, hogy minden ifjut ékesítsen.

Az emberiségre bizonyára nagy becszel bír egy-egy bölcsnek, egy-egy írástudó lángésznek alkotása, de ennél sokkal nagyobb becszel bír a millióknak írástudása, akik nem viszik a tudósi grádusig, de elviszik addig, hogy szellemüket, ismereteiket, a betűáldásdus erejével gyarapítsák és fokozzák.

A zenei titánok is kevés számmal vannak, de

nemcsak ezek alkotása képezi a nemzet kincsét, az dal, mely megzendül a családi tüzhely mellett, amely az emberi társadalmat vidámsággal és kedéllyel tölti el, az emberi boldogságnak talán hatalmasabb tényezője.

Ezen klub alapítóját, Esterházy Miksa grófit, 33 évvel ezelőtt megragadta az a festői kép, amelyet Angliában látott, amidőn az előkelő ifjuság versenye a tavasz tündéri pompájában rabjává tette az egész művelt angol társadalmat. Elragadta az a vágy, hogy mindazt az üdeséget, bájt és frissességet, amit ott látott, átültesse hazánkba is.

De vajjon csak az volt-e a célja, hogy maga mellé gyűjtsön néhány ifjut, akiket az isteni Gondviselés különös kegyelme kiváló testi erővel és ügyességgel ruházott fel, hogy azokban ezt a testi erőt és ügyességet még tovább fokozza. Hiszen ez is tiszteletreméltó törekvés volt. Mert a nemzetek versenyében hirt és dicsőséget szerezni a magyar névnek — amelyre mások annyi árnyat vetnek — bizony, elismerésreméltó nemes feladat.

De ne gondoljunk csak mindig a sportélet Patti-jaira, a kiválóságokra, gondoljunk a tömeghatásokra is.

Aki beleviszi az ifjuságba, hogy szakítsa ki magát a tespedés és elpusztulás veszélyeiből és keresse fel az erdőkkel szegélyezett folyamokat, hogy ott usszon és evezzen, keresse fel a virágos mezőket, hogy ott játszon, kedélyét, lelkét és testi erejét felfrissitse: ez az, aki a millióknak javát munkálja.

Nem a filozófusok az ő ferde teóriájukkal a mi ellenségeink. A restség ezernyi álokoskodása tör reánk. Ez öli meg az akareterőt, ez találja ki a legrafináltabb fogásokat, csakhogy a testnek megszokott lomhaságát megvédelmezze. Ez ingerel arra, hogy élvezetekre gondoljunk fáradozás nélkül. Pihenni vágyunk munkanélkül. A testedző ember pihenése pedig az igazi gyönyörűség — mint Ruskin mondja —, mert ez a pihenés a zerge pihenése, amely gánit ágyában lihegve nyugszik és nem a tunyának, restnek vergődése.

Ha ezerszerte hatalmasabb hangom volna, ma is odakiáltanám az ifjuságnak: Ki a szabadba, hazám ifjusága! El a kártyaasztalok mellől! Ki a kávéházak füstös termeiből!

Nem lehet lelketek erős, ha testetek elsatnyul. A ti izomerőtök a nemzet legdrágább kincse. Fejlesztétek és fokozátok azt, mert nincs nemzet, amelynek nagyobb szüksége lehetne reá, mint ennek a kicsiny, elhagyatott magyar nemzetnek.

Ne essetek a két végletbe, ne legyetek barbárok, mint egy angol író gunyosan mondja, akik csak testi erejüket fejlesztik, a nyers örömöknek, érzékiségnek, tivornyáknak lesznek rabjai, de ne legyetek filiszterek se, akiket csak az üzlet lázas zaja, a pénzszerzés művészete érdekel.

Legyetek olyanok, mint ahogyan e klubnak egyik korán elhunyt érdemes alelnöke, gróf Széchenyi Imre

mondotta: „akik ismeritek erőtöket, fejlesztitek azt, de megbecsültek a másét is és ezzel önmérsékletet gyakoroltok“.

A példaadás ennek a klubnak egyik legnagyobb hivatása. Itt az ország szívében lássa az ifjuság, hogyan kell a testi erők fejlesztésének is okosan élni. Ebben tölt be nagy missziót az az egyesület, melynek további felvirágozására és az alapítók emlékére emelem föl ezt a serleget.

(A többi szónok)

A nagyszabásu, magas szárnyalásu beszédet többször szakította meg a minduntalan felhangzó tetszészaj. A benne kifejtett eszmék, amelyek a test-edző-sport nagy jelentőségét, annak a magyar haza felvirágztatására irányuló óriási horderejét hangoztatták, a jelenvoltak szívéből fakadtak s így, amikor a szónok a végére jutott, perczekig tartott a taps és éljenzés.

Most Dessewffy Arisztid, képviselőházi elnöki tanácsos köszöntötte fel a klub védnökét, József főherceget és családját, nagy tetszéssel fogadott beszédeiben visszapillantást vetve a Magyar Athletikai Club multjára.

Dr. Polónyi Dezső országgyűlési képviselő az elnökségre üritette poharát. Elsősorban gróf Andrássy Géza elnökre, aki közel két évtized óta áll a klub élén, továbbá gróf Nákó Sándor, dr. Gerenday György és Libits Adolf alelnökökre, végül a legújabb alelnökre, gróf Széchenyi Lászlóra. A beszéd kapcsán zajos, meleg óváció jutott ki az elnökség tagjainak.

Dr. Gerenday György, az általánosan szeretett ügyvivő alelnök, a klubba nagy számmal belépett új tagokhoz szólott, a klubhoz való ragaszkodásra és a haza szeretetére buzdítva őket.

Dr. Hentz Károly országgyűlési képviselő volt az utolsó szónok; az új tagok nevében mondott köszönetet és lelkes támogatást ígérve.

A lakoma előtt rendkívüli közgyűlése volt a MAC-nak, amelyen néhai Széchenyi Imre gróf örökébe Széchenyi László gróft választották meg egyik alelnökké. Széchenyi László gróf levelet intézett a közgyűléshez, amelyben kijelenti, hogy a megválasztást köszönettel elfogadja.

M—g.

Iskolák. Főiskolák.

A budapesti II. kerületi felső kereskedelmi iskola sportegyesülete november 28-án rendezte házi torna-versenyét, nagyszámu közönség jelenlétében. A szabadgyakorlatok, melyekben a tornászok nagy száma vett részt, igen szépen sikerültek. Majd az egyes versenyek következtek, melyeknek részletes eredményei a következő:

I. Magasugrás a földről:

1. Hefty Richárd,
2. Kronowetter István.
3. Guttmann József.

II. Összetett verseny korláton és nyujtón:

1. Kronowetter István.
2. Herpich Rezső.

III. Versenybirkózás az egyesület bajnokságáért:

Könnyűsúly:

1. Száraz Károly.
2. Ernst Oszkár.
3. Buscher Károly.

Középsúly:

1. Hönig Kornél.
2. Dukony Lajos.

Nehézsúly:

1. Guttmann József.
2. Geczinger Kázmér.

A bajnok Hönig Kornél lett, aki a döntőben 5 p. 14 mp. alatt győzött Guttmann József ellen.

A versenyek után Hönig Kornél bajnok és Dukony Lajos birkózása következett.

Ezután Lányi János tanár, elnök, szép beszéd kíséretében átnyujtotta a győzteseknek a díjakat, mely után a szépen sikerült verseny véget ért. A siker legnagyobb része Klassohn György ifj. művezetőt illeti, aki igaz buzgósággal működött közre a verseny sikerének eléréseért. Buzgó működéseért a verseny befejezésekor lelkes ovációban részesítették őt az egyesület tagjai.

Az egyetemi céllövő-tanfolyam megnyitása. A Budapesti Egyetemi Athletikai Club második évfolyamába lépő egyetemi céllövő-tanfolyamának ünnepélyes megnyitása december hó 2-án este az egyetem kupolatermében folyt le. A megnyitó ünnepélyre megjelent nagy és diszes közönség soraiban helyet foglalt Jahl Gusztáv altábornagy, honvédfőparancsnok-helyettes, Czigler Alfréd lovag altábornagy, hadosztály-parancsnok; a honvédelmi ministerium képviselőjében Hazay Samu vezérőrnagy; jelen voltak még: Ferenczy Béla ezredes, Klupathy Jenő dr. egyetemi tanár, a BEAC. tanárelnöke és még számos katonai és polgári előkelőség. A tanfolyamot Palotai Kovács Károly ifjusági elnök üdvözlő beszéde után Sárói Szabó Lajos honvédszázados nyitotta meg a „Polgári céllövészet“ című vetített képekkel illusztrált felolvasásával, amelyben a polgári céllövészetnek honvédelmi fontosságát fejtegette. Sárói Szabó Lajosnak élvezetes előadásáért Klupathy Jenő dr. tanárelnök mondott köszönetet, kérve, hogy az őt kiküldő legfelsőbb katonai hatóságnak az egyetemi céllövő-tanfolyam támogatásáért a BEAC. s az egyetemi ifjuság háláját tolmácsolja. Végül Győrbíró Endre honvédfőhadnagy, az idei tanfolyam vezetője, tartotta meg tanulságos befejező előadását.

Céllövő-tanfolyam. A Budapesti Polgári Lövészegyesület. a honvédelmi m. kir. ministerium támoga-

tásával, katonai vezetés alatt álló lövő-tanfolyamot rendez, amelyen minden feddhetlen előéletű 16—23 éves ifju — a középiskolai tanulóifjuságot kivéve — részt vehet. Tekintettel a tömeges jelentkezésre, az egyesület vezetősége a beiratási határidőt f. évi december hó 5-re tüzi ki. Az ezen túl jelentkezők a tanfolyamon már nem vehetnek részt. Jelentkezések írásban nyújtandók be az egyesület elnökségéhez (II. ker., Marcipánya-tér 6).

Torna, atletika, vivás.

A Magyar Athletikai Club évkönyve. Vaskos, sárga-kék színekben pompázó, 248 oldalra terjedő, a klub címerével, az Esterházy gróffal díszített könyv, a Magyar Athletikai Club évkönyve, fekszik előttünk. A MAC által legutoljára kiadott évkönyv 1901-ben jelent meg s így ez a most megjelent hatalmas méretű munka felöleli mindazt, ami a klub történetében 1902-től 1908. január 1-ig előfordult. Ez az évkönyv a maga nemében páratlan. Felöleli s részletesen beszámol mindazon eseményekről, amelyek a klubbal összefüggésben voltak, a lehető legrészletesebben és legpontosabban adja vissza mindazon eredményeket, amelyeket a klub tagjai a MAC által kultivált sportágak bármelyikében elértek. A könyv által felölelt anyag beosztása is oly alapon és rendszer szerint történt, hogy azokból nemesak a kronologikus sorrendben lefolyt ágakat tárgyaló fejezetek végén, öt évre visszamenő összehasonlító táblázatok mutatják a MAC-nak valamely sportágban produkált fokozatos fejlődését. Az évkönyv elején az egyes évek eseményeit s azoknak a klubokra való hatását külön összefoglalásban tárgyalja s maga a bevezető cikk, mely az atletika feltartóztatlan térhódítását és fejlődését mutatja ki, egyetemes értékű.

Az értékes évkönyv Lauber Dezső építésznek, a MAC agilis titkárának, szerkesztésében jelent meg, ki ezzel az egész magyar sportéletet is érdeklő nagy munkát végzett, melyet könnyed stílusa a sport iránt érdeklődő nagyközönség részére is élvezetét nyújtó olvasmánynya tesz. A 6 évről való rengeteg adathalmaz összegyűjtésében Csurgay István és Friedrich Nándor is tevékeny részt vettek.

Világ bajnoki birkózóverseny Bécsben. — Pay'r negyedik lett. Az ujonnan alakult bécsi Union atletikai szövetség a 60 éves császári évforduló megünneplésére jubileumi világ bajnokságot rendezett, a melyen tőlünk Előd és Pay'r is indultak. A rendkívül nagy és veszélyes konkurenciában színeink képviselőit — sajnos — balszerencse üldözte, amennyiben Pay'r és Előd csak a negyedik, illetőleg a hatodik helyre tudtak bekerülni. Az osztrák jury kétségkívül sok rosszindulattal viseltetett a magyarok iránt s lehetetlen érvényű szabályaikra hivatkozva, az alább ecsetelt módon is megnehezítette az idegenek számára a küzdelmet. — A nehézsúlyu birkózókra szerdán délben került a sor; Pay'r elsőnek Schmitz-el, a legjobb osztrák birkózóval került össze, aki brutális munkájáról ismeretes. A két ellenfél tényleg összeverekedik s 30 percnyi elkeseredett verekezés után, miközben Schmitz kétszer is lelökte Pay'r-t a pódiumról s ennek szemét teljesen összeverte, — eldöntetlenül végeztek. Ekkor azonban kiderült, hogy Pay'r

is visszaadta ellenfele brutalitásait, mert Schmitz annyira össze volt törve, hogy a további versenyzéstől visszalépett. S ez volt a magyarok veszte; a fáradt Pay'r-t újra összeteszik egy osztrákkal, míg a többiek gyöngé ellenfelekkel csak rövid ideig, s csak egyszer dolgoztak. — Schmitz visszalépése folytán csak pedig igazságtalanul egy-egy pontot kaptak, — addig a magyar, — miután másodszor győzött, — harmadszor Eggeberggel (egy dán volt professzionátus birkózóval) került össze, aki váratlanul könnyű győzelmet aratott fölötte. Eggeberg háromszor egymás után kapta el csipődobással Pay'r-t, míg végre 4 perc után ugyanezzel a fogással legyőzte, s ezzel a versenyt meg is nyerte, mert hátralevő ellenfelei annyira megijedtek, hogy részint visszaléptek, részint gyáván lefeküdtek neki. Eggeberg kétségkívül klasszis birkózó, aki győzelmét megérdemli. Pay'r deprimáltan áll ki Panzer ellen s mikor ez állandóan sérült szemére dolgozik, szintén visszalép a birkózástól s a negyedik helyre kerül Előd, aki tulajdonképen középsúlyu, két legyőzetest szenvedett, de az osztrák Schwahb visszalépése folytán ez ellen győzelmet arat s így a 6-ik díjat kapta.

A könnyűsúlyuak versenyt az osztrák Dirry nyerte meg, bár a helyezések sorrendjének megállapításába az ismert osztrák rendezés nagyban hozzájárult. Egyéb részletezések máskorra hagyásával alább közöljük az eredményeket:

Birkózás.

Könnyűsúlyu világ bajnokság:

1. Dirry.
2. Toduschek.
3. Christensen.

Nehézsúlyu világ bajnokság:

1. Eggeberg.
2. Rossum.
3. Panzer.
4. Pay'r.
5. Sterk.
6. Előd.

Súlyemelés.

Nehézsúly:

1. Grafl (TCW.)
2. Tandler (Lohnfuhrwerker W.)
3. Danzer (Türck W.)
4. Simonits (Austria.)
5. Denninger (Türck W.)

Könnyűsúly:

1. Gibl J. (Siebenbrunner.)
2. Nejedlik (Austria.)
3. Staudinger (Austria.)
4. Höfbösch (Erdberger.)
5. Swoboda (Austria.)

Birkózás. A BAK 1909. január 20-dn országos junior birkózó versenyt rendez Budapest székesfőváros vándordíjért, melyet tudvalevőleg a múlt évben erős küzdelem után a MTK nyert meg.

A Budapesti (Budai) Tornaegylet disztornája. A szezon első jelentősebb disztornáját f. hó 7-én rendezte a BBTE az Attila-utcai tornacsarnokban. A tágas termet zsufolásig megtöltötte az érdeklődők nagy serege. Különösen sok hölgy volt jelen. A notabilitások közül jelen voltak: Palkovits tábornakszemély, Balla, Kollár miniszteri tanácsosok, Muzsa Gyula, dr. Polónyi Dezső országgyűlési képviselők, dr. Gerenday György, Iszer Károly, Demény Károly stb. stb. A MASz és a MAC képviselőiben Sztankovics Szilárd, Friedrich Nándor, Lauber Dezső voltak jelen.

Általánosságban szép sikerűnek mondható a budaiak disztornája. A Hunyadi-induló hangjaira 52 tornász vonult föl. Svéd szabadgyakorlatok után általános szertornázás, majd az est egyik legsikerültebb száma, az „együttes tornázás négy lovon” következett. Két verseny is volt a disztorna keretében. Egy összetett verseny képzett tornászok számára korláton, nyújtón és magasba való sulydobásban és magas ugrás deszkáról. Az összetett versenyben általános feltűnést keltett Erdődy Imrének — az ifju generáció legtehetségesebb tagjának — kifogástalan munkája. A versenyt azonban nem nyerte meg, mert a sulydobásban nem indult. A verseny győztese így Kovács Nándor, a kiváló atléta lett, aki ezuttal aranyérmert kapott, mivel háromszor egymásután nyert összetett versenyt. A magas nyújtón akadémiát mutattak be a jobb tornászok nagy sikerrel. Különösen Erdődy, Antos és Boór munkája érdemelt föltétlen elismerést. Utolsó szám gyanánt mintacsapat tornázás volt az ugróasztalon, minden különös siker nélkül.

A díjakat tartalmazó beszéd kíséretében az egyesület elnöke nyújtotta át a győzteseknek, akiket társaik vállaikon hordoztak körül.

A disztorna szép sikere az egyesület kiváló művezetőjének, Bély Mihálynak az érdeme.

Részletes eredmények:

Összetett verseny.

1. Kovács Nándor.
2. Lehóczky.

Sulydobás magasba.

1. Kovács Nándor.
2. Ludinszky Lajos.

A „Magyarországi Testedző Egyesületek Szövetsége” 1909. évi június hónapban Aradon rendezendő IX-ik kerületi szövetségi tornaünnepély műsora:

1. Felvonulás és Hymnusz.
2. Közös szabadgyakorlat bottal.
3. Általános szertornázás.
4. Mintacsapatok versenytornázása két buzogánnyal.
5. Összetett tornászati főverseny:
 - a) nyújtó két-két előírt és egy szabadon választott gyakorlat.
 - b) korlát két-két előírt és egy szabadon választott gyakorlat.
 - c) lovon hosszában terpeszátugrás.
6. Összetett atletikai főverseny.
 - a) 200 méteres síkfutás.
 - b) diszkoszvetés.
 - c) magasugrás.
7. 4X100 méteres síkfutás (staféta verseny).
8. Gerelyvetés.

9. 100 méteres síkfutás.

10. 1000 méteres síkfutás.

11. Távolugrás. Csapatverseny (hatos csapatok).

12. Hölgyek füzére.

13. Fülelabda bajnokság (döntő mérkőzés) a szövetség vándordíjért.

14. Labdarugó döntő mérkőzés a BTC által alapított vándordíjért.

15. Disztrakoma és a díjak kiosztása.

Kelt az „Aradi Torna-Egyesület” választmányának 1908. évi október hó 13-án tartott rendes havi gyűléséből.

Nagy Sándor
titkár művezető.

Urbán Iván
elnök.

Dr. Steinitzer Pál
alelnök.

Az Aradi Torna-Egyesület háziversenye. Az „Aradi Torna-Egyesület november hó 27-én este 6 órakor tartotta meg a liceumi tornacsarnokban téli házi torna-versenyét, melyen 32 tornász vett részt. A műsor első száma felvonulás volt, mely után jól sikerült vasbottszabadgyakorlatok következtek. Az általános szertornázás három csapatban folyt le. Az első csapat korláton, a második rohamdeszkán, a harmadik lovon tornázott. Ezután következtek a versenyek: Rúdmászás; első Örfi Gyula, második Schmidt Ferenc. Függeszakadás kötélén: első Schuster Ödön dr., második Lexen Walter. Távolugrás: első Schuster Ödön dr., második Schmidt Ferenc. Magasugrás és sulyelés összetett verseny: első Bauer Gyula, második Koch Sándor. Nyújtó és ló összetett verseny: első Örfi Gyula, második Lexen Walter. Szabadgyakorlat vasbottal: első Schmidt Ferenc, második Döbcs Ferenc. A háziverseny után a tornászok Kánya Géza városi vendéglőjébeo társas-vacsorára gyűltek össze. hol dr. Steinitzer Pál alelnök lelkes szavakban köszöntötte fel a győztes tornászokat és a háziversenyben résztvevő egyesületi tagokat. (gy. r.)

Testnevelésügyi kongresszus Budapesten. A testnevelésügyi kongresszus megtartásának szükségét bizonyítja az a körülmény, hogy csak a közelmúltban maga gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter szaktanácskozást tartott a magyar testedzés ügyének vezérével, akikkel a középiskolai testi nevelés reformálásáról tanácskozott. A kormányhatósággal karöltve a kongresszus előkészítését és rendezését a Magyarországi Testedző Egyesületek Szövetsége vállalta el, amely testület az összes magyarországi sporthatóságokat egyesíti kötelékében, így tehát megnyugvást keltő garanciát nyújt arra nézve is, hogy a kongresszus céljának megfelelően, úgy az összes szakkörök, mint pedig az illetékes társadalmi tényezők bevonásával fog lefolyni.

A testnevelésügyi kongresszusra vonatkozó részletesebb felvilágosításokért az érdeklődők forduljanak Malecki Románhoz, a Testedző Szövetség főtítkárához (VI., Andrásy-út 48). A kongresszus előkészítő-bizottságának tagjai: Iszer Károly elnök, dr. Andor Endre, Bolla Mihály, Brüll Alfréd, dr. Czölder János, Demény Károly, Galambos Ede, Hajós Alfréd, Herczegh Béla, Herendi Artur, dr. Hönnyey Vilmos, dr. Juha Adolf, Kiss Gyula, Kollár Lajos, dr. Kovács Aladár, a Mentő-Egyesület igazgatója, Kun Gyula, Maurer János, dr. Perényi István, dr. Pokorny Sándor, dr. Ottó József, dr. Szücs István min. titkár, a magy. kir. vallás- és közoktatásügyi ministerium részéről, sárói Szabó Lajos vezérkari százados, a m. kir. honvédelmi ministerium részéről, Wettstein Gyula; a bizottság előadója Malecki Román.

A MTK háziversenye. A Magyar Testgyakorlók Köre vasárnap este fényesen sikerült háziversenyt rendezett Wesselényi-utcai tornacsarnokában. A verseny iránt óriási volt a közönség érdeklődése, mely az utolsó zugig megtöltötte a hatalmas tornacsarnokot, sőt egy nagy része be sem juthatott, mert a teremben életveszélyes lett a tologás. A MTK nagy szolgálatot tett újlag a magyar sportnak, hogy egy ily fényesen sikerült házi birkózóversenyt rendezett, hol a sportkörök nagy részét megismertette a birkózás szépségével. Az egyes mérkőzések oly szép sportot nyújtottak, hogy nem tulózunk, ha a versenyt méreteire és tartalmára nézve egy országos versenyhez hasonlítjuk. A MTK teljes gárdája felvonult, a klub bajnokai (Weisz, Payr, Előd, Csüdör) kivételével, akik a versenyből ki voltak zárva. Az egyes versenyzők munkáján meglátszott, hogy Sándorffy, a MTK jeles trainere, mily szakszerűen és nagy tudással készítette elő gárdáját az ideai versenyekre.

A pehelysúlyúak versenyét Stern Károly nyerte, míg a könnyűsúlyban Csillag győzelme előrelátható volt. A középsúlyúak versenyéből Schillinger került ki győztesen, bár győzelmét csak erős küzdelem árán tudta megszerezni. A nehézsúlyban Fischer Tibor győzött a nagyerejű, de kevés technikával rendelkező Bánó felett. A bírói tisztet Brüll Alfréd, Payr Hugó és Előd József igen jól töltötték be.

Részletes eredmény a következő:

Pehelysúly 63 kg.-ig:

1. Stern Károly.
2. Szenes Árpád.

Könnyűsúly 63—70 kg.-ig:

1. Csillag Miklós.
2. Erdély Jenő.

Középsúly 70—85 kg.-ig:

1. Schillinger Ferencz.
2. György József.

Nehézsúly:

1. Fischer Tibor.
2. Bánó Manó.

A Nemzeti Vivó Club közgyűlése. A Nemzeti Vivó Club november hó 31-én, a tagok élénk részvétele mellett tartotta meg ezidei rendes közgyűlését. Alig két éves fennállása után szinte szokatlanul nagyszabásúak a klub sikerei, melyeket úgy a sport, mint társadalmi téren felmutatott. És hogy e sikerek a jövőben csak gyarapodni fognak, teljes biztositékát találja azon sportszellemben, amely eddig a klub minden egyes ténykedésében megnyilatkozott.

Az évi jelentés kapcsán a klub köszönetet szavazott az elnökségnek a klub vezetése körül kifejtett fáradozásáért és sajnálattal vette tudomásul Poór Aladárnak lemondását, aki a klubnak megalakulása óta kapitánya volt.

A felmentvény megadása és a költségvetés megállapítása után a klub tisztikarát választották meg.

A közgyűlés után banket volt a Hungáriában, ahol számos felköszöntő hangzott el a klub elnökségére és felvirágozására.

A Wesselényi Vivó Club november hó 28-án tartotta meg ezidei házi bajnoki versenyét, a klubtagok élénk részvétele mellett. A bajnokságot a klub múlt évi bajnoka, Móricz István nyerte meg, aki első díjként aranyozott ezüstérmét bajnoki szalagon és a „WVC bajnoka 1907—908. idényre“ czímet kapott. 2. Kortsák Géza (nyert ezüstérmét). 3. Törs Tibor (nyert ezüstérmét). 4. Eisner Jenő (nyert bronzérmét). A díjakat dr. Hámory László elnök adta át a nyerteseknek. Verseny után társasvacsora volt, melynek folyamán a klub elnöke lelkes szavakkal buzdította a tagokat a további szorgalmas vivásra. Deczember hó 2-án tartotta meg a klub évi rendes közgyűlését, melyen nagy lelkesedéssel, egyhanguan választotta meg a tisztikart és pedig:

Elnök: dr. Hámory László; alelnök: Nagy László; titkár: ifj. Urs Nándor; pénztáros: Eisner Jenő; ellenőr: Marzsó Lajos; jegyző: Markos Olivér; háznagy: Torday József; kapitány: Móricz István lett.

Majd a közgyűlésen megválasztott választmány a klub orvosává dr. Nemes Károlyt, ügyészévé pedig dr. Szabó István ügyvédet választotta. Dr. Hámory László elnök, mint a közgyűlésen, mint az azt követő társasvacsorán szép beszédben üdvözölte az új tisztikart és sok sikert kívánt annak működéséhez.

Uszás, evezés.

A Budapesti Torna Club f. évi deczember hó 7 este 6 órakor jól sikerült házi uszóversenyt rendezett a Rudasfürdő uszócsarnokában. Az egyes versenyeken nagyszámu versenyző indult, kik közül Rimanóczy, Scholcz, Demján, Madary, Schambach máris oly jó formát mutattak, hogy előreláthatólag a legközelebbi nyilvános versenyeken sikerrel fogják helyüket megállani.

A Wiener Schwimm-Club Austria elég szép számu közönség előtt tartotta uszóversenyét, melynek nemzetközi jellegét a Ferencvárosi Torna-Club részvétele adta meg. A versenyszámok gyorsan peregték le, hisz alig volt induló. A FTC emberei közül különösen jó formát mutatott Domonkos, aki a Duna díj gyorsuszásában győzött klubbársai, Olasz és Mérey előtt. A Diana-díj ezen uszásában a második helyre került Honisch ellen a magyarok óvást adtak be, s a tiz korona óvás-díjat vissza is adták, mert Honisch tényleg akadályozta Olaszt, s Olaszt másodiknak, Honischt harmadiknak helyezte a jury. Ezen ítélet ellen a FTC annál is inkább óvást emelt, mert ily esetre a sportban példa nincs, mert nem a célbíró ítélezése elleu, hanem Olasz akadályozása miatt disqualifikálandó s így a vándordíj végleg a FTC-nek kiadandó.

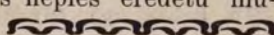
A Magyar Nép Művészete

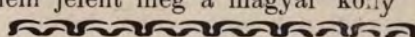
szakértők és művészek
közreműködésével írta

MALONYAY DEZSŐ.

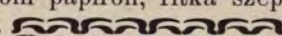

ÖT KÖTETBEN, TÖBB SZÁZ
POMPÁS SZINNYOMATÚ
TÁBLÁVAL ÉS MŰMELLÉK
LETTEL; EZREKET MEGHA-
LADÓ A SZÖVEG KÖZE
ccc NYOMOTT KÉPPSEL. ccc

KIADJA:
A
FRANKLIN-TÁRSULAT
BUDAPESTEN.

A most megjelenő első kötet a kalotaszegi vidéket, annak népét, viseletét, falusi életét, építészetét pásztor- és iparoskészségeit, házi iparművészetét (szövés, fonás, varrás, himzés, agyag-, fa-, csont-, bőr-, fémművesség, szobrászat stb.), templomait, temetője művészetét s népies eredetű emlékeit ismerteti.

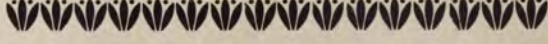
Az ezrekre menő illusztrációk a helyszínen gyűjtött és készült rajzok, tervek, fényképek kitűnő reprodukciói. A fejléc- és záróléc-ek, szövegek, műmellékek, színes műlapok sokasága olyan változatossá teszi a munkát, hogy hozzá hasonló gazdaságú eddigelé nem jelent meg a magyar könyvpiaczen.

A II. kötet az erdélyi székelység és Toroczkó, a III. a duntúli magyarság, a IV. és V. pedig a Nagy-Alföld, a Felvidék és az északkeleti Hegyalja népének művészetéről fog szólni.

A munka albumszerű nagy kvartalkú kötetekben, rendkívül finom papíron, ritka szép betűkkel jelenik meg.

az öt kötetből álló fényes
« kiállítású mű ára diszes »
« « kötésben 120 korona. » »

Megrendelhető két koronás havi
☞ részletfizetés ellenében is. ☞

LAMPEL R.

könyvkereskedése.

(WODIANER E. és FIAI) részvénytársaságnál Budapest,

VI., Andrásy-út 21.

es minden könyvkereskedésben.

Előfizetési díj:

Negyedévre ... 2 kor.
Félévre ... 4 kor.
Egész évre ... 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Főmunkatárs: KÁRPÁTI BÉLA.

Szerkesztőség és
kiadóhivatal
IX., Ferencz-körút
31. szám, I. em.

Megjelen július és
augusztus kivételével
havonta kétszer.

Achilles Sport-Egylet
Aradi Korcsolyázó-Egylet
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egylet,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljujhelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athleta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. ter. Club,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi Torna- s Vivóegyl
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székestehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Tiszaújvárosi Korcs.- és Hajós-Egylet,
Tiszaújvárosi Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvárosi Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zombolyai Athletikai-Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A játékdélutánok.

Mikor a mi küzdelmünk eredményeként a miniszterium elrendelte a kötelező játékdélutánokat, a legnagyobb örömmel üdvözlöttük az így nyert harmadik heti testgyakorlati órát és éppen nem mertük volna hinni, hogy ez ügyben valami helytelen dolog történhetnék. És ime most, hogy a tornafelügyelők bejárták az országot, arról győznek meg, hogy a tanulók éppen nem örülnek a játékdélutánoknak, sőt előttük ez idő az unalom ideje. Vannak iskolák, hol a fiukat csak bottal lehet a játékra nógatni. A legtöbb panasz pedig arról szól, hogy az iskoláknak nincsen kellő játszóterük.

Ilyen viszonyok közt magunk is helyeseljük a játékdélutánok ügyének újból való rendezését. A tornafelügyelők utolsó ülésén az elnöklő Barkóczy Sándor báró miniszteri tanácsos nagyon helyesen vetette fel az eszmét, hogy nem volna-e helyesebb a köteles játékok helyett a szabadjátékokat, a szabadon választható testedző gyakorlatokat: uszást, korcsolyázást, vívást, kirándulásokat s más szabadtéri gyakorlatokat karolni fel a rendelkezésre álló délután.

A gyűlésen jelenlevő minden tornafelügyelő

helyeselte a miniszteri tanácsos eszméjét. Többen a játékok sikertelen tanításának okát abban találják, hogy a játékdélutánok vezetői túlon-túl beleavatkoznak a fiuk dolgába, hogy az ifjuság önálló rendelkezését, játékos kedvét eddig alig tudták felkelteni. Ugy látszik maga a miniszterium is úgy látja a helyzetet, hogy jobb valamit tenni a dologban, mint továbbra is hagyni a játékokat meggyűlöltető játékdélutánokat a mai állapotban.

Lapunk egyik idei számában irta egy öreg tornatanár, hogy utasításainkban minden jó benne van, de „annak fele sincs az iskolai tornázásban. Meg van egész teljességében a német-tornázás: rendgyakorlat, katonai rendgyakorlat, szabadgyakorlat, szertornázás. Meg van az egész atletikai anyag: járás, futás, ugrás, dobás. Meg van a korcsolyázás, uszás, a játékok, a kirándulás, csónakázás. Mi jön még ezekhez? jön még a svéd torna a maga szabad-, rend- és szertornázásával, a vívás, lövés és katonai fegyverfogás. Mi jöhet még ezután? Már ezután nem sok jöhet, de még nagyon ajánlatosnak találhatja valamelyik ifju sportreformátor a dzsiu-dzsiut, a francia rugdaló birkózást, a kerékpározást, tobogánózást, a billárdozást, újgyakorlatul végül a hazai csendest és az alsóst.”

Ezen keserűen tréfás beszédből is az látszik, hogy rendet kell teremteni az iskolai tornázás anyagában. A rendezést éppen szerencsésen fogja a miniszterium kezdeni, ha a játékdélutánokon változtat.

Az időjáráshoz kötött gyakorlatok, mint az uszás, korcsolyázás, csónakázás stb. nagyon helyesen kerülnek a játékdélutánok idejére. Maga a heti két tornaóra így jobban lesz felhasználható a torna és atletika gyakorlataira.

Azt azonban szükséges lesz határozottan kimondani, hogy a játékdélután ezután is, sőt ezután még fokozottabban arra lesz hivatva, hogy a tanulósgban az öntevékenységet, a sportkedvet nevelje és fejlessze. Adjon az iskola módot és időt a tanulósgnak, hogy testi erősödésének maga legyen gondozója, de ezt tehesse a maga kedve szerint játékból, vagy komolyan.

Az iskolai, tanári felügyelet csak arra szoritkozzék, hogy a még fejletlen ügy haladjon, hogy a fiuk a maguk és mások testi épiségében kárt ne tegyenek, hogy a testi fejlettség mellett erkölcsi hibák ne történjenek.

Az igaz, hogy az ilyen vezetés, illetőleg felügyelet nebezebb, mint a rendszeres tanítás, de bizunk tornatanárainkban, hogy el fogják találni azt a középutat, mely a célhoz vezet.

Ugy kell magukat viselniök, mint a jó apának, ki gyermekei játékát örömmel, érdeklődéssel nézi, de nem intézi, nem zavarja.

De még azt is nagyon erősen kell hangsúlyoztatni, hogy a világon senkinek sincs mi kifogása is a játék ellen, melyet a fiuk kedvel és eredménynyel játszanak, hanem az unalmas, kedvetlenül űzött, parancsszóra végzett játékok ellen beszélünk. S hol a fiuk maguktól játszanak, ahol mindenki részt vesz a játékokban, ahol a játékdélután nem az unalom ideje, ott a játék maradjon annak, ami; a legideálisabb testgyakorlati módoknak.

Tornafelügyelői jelentések.

Folyó hó 16-án a miniszteriumban jöttek össze a kiküldött tornafelügyelők, hogy szóval is jelentést tegyenek tapasztalataikról. Dr. Barkóczy Sándor báró miniszteri tanácsos elnök megnyitván az értekezletet, felszólította az egybegyülteket, hogy írásban beadott jelentéseik fontosabb részeit szóval is adják elő, hogy így minden felügyelő tudomást szerezzen az egyes hiányokról.

Kun Gyula elfoglaltsága miatt még csak ezután fogja az iskolákat meglátogatni.

Halász Zsigmond különösen elismeréssel nyilatkozik a nagyenyedi kollégiumban tapasztaltakról. Hatalmas tornaterem, széles iskolaudvar, mellette gyönyörű játéktér áll a fiuk rendelkezésére. A tanítás eredménye kitünő. A kollégium a testgyakorlatokra több száz forintot áldoz. A fiuk nemcsak a tornában, de a sportokban is ügyesek, a céllövést és vivást is gyakoroljuk. — Hódmezővásárhelyen a tanítás versenyszerű, de nem a gyengék rovására. A játéktér az iskolától messze van. Itt, valamint Kiskőrösön és Enyeden is kirándulásokat sokszor rendeznek. — Medgyesen a szász iskolában szépen tornáznak mind, még a nyomorékok is résztvesznek a nekik való gyakorlatokban. Senki sem menteti fel magát a torna alul. Kirándulásokat itt keveset rendeznek. Általában megjegyzi, hogy tornaruhát sehol sem hordanak, több helyen kabátban, sőt kalapban tornáznak.

Kun Gyula az előterjesztett tapasztalatokhoz szólva, megjegyzi, hogy láthatjuk, hogy jó úton haladunk. Miután a mi klimánk alatt a tanulók a legtöbb időt a tornateremben töltik, ezeket kell jókarba hozni, hol kellő nagyságu ninesen, ott építtetni kell. A bénák tornázásáról is gondoskodni kell. — Maurer János: A felmentéseket részlegessé is lehet tenni. — Oheroly János: A felmentett tanulók legyenek jelen a tornaórán; mindjárt kevesebb lesz a felmentés.

Barkóczy báró elnök megjegyzi, hogy a gyenge szervezetű, beteges tanulók tornatanítása iránt a nagyméltóságú miniszter ur felkérhető volna az intézkedésre. A gyenge tornászok bátorítására nézve nagyon ajánlja a méltányosan igazságos torna-osztályozást; az osztályzat ne szüljön kedvetlenséget, hanem buzdítson. Csak a relativ osztályozás lehet a tornában igazságos.

Szafka Manó meglátogatta a brassói állami reál, gör.-kath. és szász gimnáziumot, Kunfélegyháza, Szarvas és Kunszentmiklós gimnáziumait. Általában mindenütt rendet talált. A tornatermek elég jók, de a játékterek nem eléggé gondozottak. A szarvasi kifogástalan; szép árnyas ligetben van. A brassói szász iskolák is szép. A szász iskolák tornázása kitünő, csak a német tornázást tulásba viszik; még 24—32 ütényes szabadgyakorlatokat is vezényelnek. A szarvasi

gimnáziumban a testi nevelés mintaszerűen vezetett. — Maurer a jelentésre megjegyzi, hogy a 32 üte-nyes gyakorlatokat végeztető tanárt meg kell inteni.

Az elnök éppen abban látja a felügyelők szép hivatását, hogy az ily részletes hibákat javítják, míg a miniszterium csak a nagyobb bajoknál intézkedik.

Ádám Gyula Igló, Rozsnyó, Rimaszombat, Segesvár, Belényes és Brád középiskoláit látogatta meg. Általában elismeréssel nyilatkozik a tanításról, különösen a segesvári szász, a brádi oláh iskolák szabadgyakorlatai lepték meg. Igló, Rozsnyó és Rimaszombatban e tornán kívül a sportokat is felkarolják. Több iskolában kifogásolható a tornaterem. A svéd tornát még sehol sem gyakorolják.

Gerenday György a fővárosi iskolákat látogatta meg és a tanításról elismeréssel nyilatkozik. Ez alkalommal a miniszterium figyelmét arra hívja fel, hogy itt a fővárosban miképpen volna lehetséges iskolai uszodákat létesíteni. A tandíjszedéskor minden tanuló fizetne esekély összeget, mely már maga elégséges volna arra, hogy szolid vállalkozó akár több uszodát is felállítana. Épp ily fontos volna, hogy valahára a fővárosnak is legyen játéktere. E két ügy előkészítését egy kis bizottságra kellene bízni.

Barkóczy elnök megjegyzi, hogy mint az uszoda, mint a játéktér létesítése elsősorban pénzkérdés s így a megoldás nem könnyű, de az előtanulmányokat meg kell tenni.

Oheroly János Nagy Károly, Kalocsa, Baja, Zombor iskoláit látogatta meg. A tornatermek elég jók, hanem a felszerelések nem kielégítők. Kifogásolta több helyen, hogy az osztálytornázást nem gyakorolják. Sok helyen még most is utcai ruhában tornáznak.

Dr. Ottó József tapasztalatai szerint a tanárok a tornaórákat nem használják eléggé ki, a tömeges képzéssel kevés foglalkoznak. A tornatermek tisztítása általában hanyag, a szellőztetés rossz. A tanítási hibákat igyekezett gyakorlati tanítással javítani.

Bély Mihály szerint több iskola tornaterme egészen hasznavehetetlen, egy helyt pinczehelyiség. Kevés a játéktér. A székestehérvárt ciszterzita gimnáziumban a szabadtéri gyakorlatokat nagyban üzik. — A veszprémi piarista gimnáziumban a tornaterem és játéktér megfelelő. Itt koresolyáznak, szánkóznak, kirándulnak. Nyitrán, Privigyén a tornaterem nem jó, de a tanulók sokat vannak a szabadban, koresolyáznak, szánkóznak. A fegyelem az iskolákban mindenütt kitünő. A felmentés nem sok.

Porzolt Jenő betegsége miatt iskolát nem látogatott.

Barkóczy báró elnök konstatálja, hogy a felügyelői jelentések beható és lelkiismeretes munkáról tanuskodnak. Bár a felügyelet annyiban még most is fejletlen, mert többször kellene az iskolákat meglátogatni. Most a rövid időre terjedő látogatásoknál meg

kell elégednünk az általános benyomással. Azt vette ki az írásban beadott felügyelői jelentésekből, hogy az internátusi nevelés a testgyakorlatokban is jobb eredményt ér el. Felhívja a felügyelők figyelmét mint nemcsak torna, hanem általános testnevelési felügyelőket, hogy figyeljék meg az internátusokban a lakási, ételmezési és felügyeleti viszonyokat is. De figyeljék meg a tanulók általános magatartását; járásukat, megállásukat. Mert, sajnos, gyakori eset, hogy a legmagasabb osztályok tanulói is rútol járnak, időtlenül állnak. Az iskolai egyenruha különösen a tornában kívánatos, de a szegényebb szülőkre való tekintettel, nehezen tehető kötelezővé. Fontos kérdés a játékdélutánok ügye. Vajjon megmaradjon-e mai szervezétében, vajjon megérdemli-e a reá fordított munkát és költséget. A nm. miniszter ur azt óhajtja, hogy minden iskolának legyen nagy játéktere, közvetlen az iskola épülete mellett, hová minden tanuló szabadideje alatt bátran mehessen és ott társaival tetszés szerint játszassék. Ez a játéktér is szeretettel kösse a tanulókat az iskolához. E cél elérése szempontjából a felügyelők szép feladata lenne hogy az iskolafenntartókat biztassák a játékterek létesítésére, berendezésére. Az elnök felveti a kérdést, hogy miután a köteles játékkal sok tanár és iskola nincsen megelégedve, nem volna-e helyes dolog, ha a játékdélutánok ügyét újból rendeznék olyképen, hogy az időszakok és a tanulók hajlandósága szerint karolnák fel a koresolyázást, uszást, kirándulásokat stb.

Kun Gyula szerint nálunk a játékok vezetése tulságosan methodikus lett. Pedig a fiukat jobb volna szabadjukra játszani hagyni. E célból a játéktér, az iskola udvara legyen a tanulóké a szünidőben is; másra a tanár ne is ügyeljen, csak hogy a fiuk maguk és társaik testi épségében kárt ne tegyenek. Hanem addig, míg kellő nagyságu udvarok nem állnak rendelkezésünkre, kénytelenek vagyunk a nagy tömegre való tekintettel a methodikus játékok mellett maradni.

Bély Mihály szerint is a legfontosabb volna a tágas iskolaudvar, vagy nagyobb városokban a központi nagy játéktér, hol nagyobb iskolák is szabadon játszhatnának.

Szafka Manó: Mig egy csapatban 80—100 tanuló játszik együtt, addig a játékok terén kevés eredményt érünk el. Ahol tehát nincsen kellő nagyságu játéktér, ott gyakoroltassanak a megfelelő sportok.

Dr. Ottó József: Miután eddig is sok iskola volt a köteles-játékok ellen, nagyon helyesnek tartja az egyes sportok gyakorlását.

Porzolt Jenő úgy kéri a határozat kimondását, hogy ahol a játékre kellő alkalom és kedv nem volna, ott gyakoroltassanak a megfelelő sportok, de a játékdélutánok ideje mindenesetre maradjon meg a testedzésre. Egyszersmind óhajtáná a tornázásban oly

fontos előtornászképzés szempontjából az előtornász-órák díjazását.

Elnök a további kiküldetésekre nézve kéri a tornafelügyelőket, hogy a fontosabb elvi jelentőségű dolgokban külön felterjesztéseket tegyenek. Felhívja a felügyelők figyelmét, hogy igyekezzenek társadalmi úton is a vidéken barátokat szerezni a testi nevelésnek. Végül a több mint négy órai tanácskozás az elnök éltetésével véget ért.

Testi nevelés a premontrei-rend nagyváradai főgimnáziumában.*

Tapasztalati tény, hogy a lélek csak akkor végzi élen és eredményesen működését, ha lakóhelye, a test egészséges. Épen ezért nagy gondot fordítottunk arra, hogy az ifjakkal ne csak a szellemet műveljük, hanem a testet is kellően ápoljuk és fejlesszük. Ezen nagyfontosságú cél elérésére szolgált elsősorban a rendszeres testgyakorlás.

Rátkay József, intézetünk buzgó tornatanára, kiváló szakértelemmel végezte az idén is a tornatanítást. Minden osztály hetenkint két órai oktatásban részesült a tornatanításra szorító utasítások pontos betartásával. A tornaórák keretén belül nem egyes kiváló tornászok nevelése, hanem a tömegtornázás volt az irányadó. A szertornázásban minden ifju szabadon választhatott egy tornaszert s ezen végezte az erejéhez és bátorságához mért gyakorlatokat, mindenkor nagy súlyt fektetve a helyes testtartásra és a csinos kivitelre. Meleg időben a testgyakorlásra szánt idő alatt sokszor kisebb kirándulásokban vettek részt az ifjak, télen pedig koresolyáztak.

Junius 10-én egy szépen sikerült iskolai torna-versenyen számoltak be tornászaink egész évi munkásságukról.

Megtartottuk továbbá a magas miniszteriumtól elrendelt játékdélutánokat is és pedig ősszel okt. 31-ig, tavasszal április 15-től az iskolai év befejezéséig. A tanulók mindenkor tanári felügyelet mellett játszottak, négy csoportra osztva. Felügyelő tanárok voltak: Rátkay József, Vízny Lénárt, Ernyi Gilbert és Bertrám Brunó.

A m. kir. honvédelmi miniszternek 1907. évi november 14-én kelt 9699. sz. rendeletére, a vallás-és közokt. miniszter 1907. évi szept. 20-án 82950. sz. alatt kelt rendeletében kijelölt nagyváradai premontrei főgimnáziumban szervezett katonai kiképzés lefolyása és eredménye, tekintetbe véve a kezdettel járó nehézségeket, kedvezőnek mondható.

A kiképzés vezetésével először Arnótfalvy Alfréd honvédszázados, majd 1908. február 1-től Gaál Sándor

* A Novotny S. Alfonz igazgató által szerkesztett gazdag tartalmu értesítőkönyvből. Szerk.

honvédszázados bizatott meg; oktató tisztül Zachtmayer Károly honvédhadnagy nyert beosztást.

A tanulók közül a katonai kiképzetésre csakis a VII. és VIII. osztály növendékei jelentkezhetek. Összesen 28 ifju vett részt érdeklődéssel és fáradhatatlan buzgalommal a katonai gyakorlatokban. A főcél a gyakorlati oktatás volt; míg az elméleti oktatás egyrészt az érdeklődés felkeltésére és fenntartására, másrészt az okvetlenül szükséges dolgok elsajátítására szolgált.

Az elméleti kiképzés lehetőleg szemléltetően történt; kiterjedt a következőkre:

1. Lőutasítás: azon részek tárgyalattak, amelyek a lövés elméletére s ebből kifolyólag a gyakorlati alkalmazásra szükségesek. 2. Fegyverutasítás. 3. Hadsereg-szervezés: fegyveres hatalom, védtörvény, önkéntességi jog. A fegyveres erő előteremtése, kiegészítése és tagozása csak főbb vonásokban. 4. Gyakorlati szabályzat: a tűz fontossága. 5. A magyar hadtörténelem egyes kiváló epizódjainak előadása.

A gyakorlati kiképzés kiterjedt:

1. Gyakorlati szabályzat: állás, fővetések, testfordulatok és testhelyzetek; mozgás, fegyver- és töltéstüzelési fogások; a szakasz felállítása, rendek, kettősrendek, alakzat változások. 2. Lövészet, amely a legnagyobb érdeklődés tárgya volt. A tanulók az előkészítő oktatást könnyen s igen helyesen fogták fel; a gyutacs-lövésnél, később az éles tölténnyel való lövésnél kellő ügyességről tettek bizonyosságot. 3. Tornautasítás: fegyverforgató- és futó-gyakorlatok.

A gyakorlati kiképzés ápriliséig a főgimnázium tornatermében, májustól kezdve pedig a gyakorlótéren ment végbe. A gutacs-lövés a honvédlaktanyában, az éles tölténnyel való lövés pedig az elemi lövőtéren történt. Ki kell emelnünk a tanulók folytonos érdeklődését, a szép ügy iránt való magasfoku lelkesedését ami a gyakorlati eredményen kívül abban is nyilvánult, hogy anyagi áldozattól sem rettenve vissza, csinos egyenruházattal szerelték fel magukat anélkül, hogy bárki e tekintetben őket befolyásolta volna.

A kiképzés befejezéseül május hó 31-én nagyszámu érdeklődő közönség jelenlétében díjlövés volt. Czeltárgyul szolgált a 300^x-re levő tanczeltábla.

Díjakat nyertek: Markovits Pál (39 egység), Hornyánszky Pál (35 egység), Bitzy Elemér (34 egység), Kresznerics Gyula (33 egység), Matolay György (29 egység), Fülöp Frigyes (28 egység) VII. oszt. tanulók.

Kirándulások.

Ifjuságunknak a lefolyt iskolai évben két kirándulást rendeztünk: az egyiket a Jád-völgyére, a másikat a Félix-fürdőbe.

Beltrám Brunó tanár vezetésével május 23-án, száztizenöt tanuló nézte meg Biharvármegye egyik gyöngyét, a természeti szépségekben felette gazdag Jád-völgyét. A kirándulók az utat Jád-völgy állomásig

vonaton, onnan pedig a remeczi fatelep igazgatójának szivességéből — akinek e helyen is köszönetet mondunk — egészen Remeczig a helyi iparvasuton tettek meg. Rövid pihenő után a délelőtti időben az Izvar fenyveseiben barangoltak ifjaink. Majd megtekintették a hatalmas méretű remeczi ipartelepét s azután a kanyargó Jád mentén visszafelé indultak az állomásra, utközben a folyó mindkét oldalán égnék meredő sziklák mesés csoportosításában gyönyörködve. Este tizenegykor érkeztek vissza városunkba a legjobb kedvben s egy kellemesen eltöltött napnak emlékével.

Ugyancsak május 23-án reggel ült vonatra derült időben, tele vidámsággal, a főgimnázium három alsó osztályának tanulói közül mintegy százhatvan, hogy dr. Pácz Sándor, Kis Kolos Jenő és Kovács Kandid tanárok kíséretében a város szomszédságában fekvő Félix-fürdő kies vidékét megtekintse s a tanulás munkájában kifáradt testét-lelkét felüdítve, új erőt nyerjen a bekövetkezendő napok még nehezebb munkájára. Még el sem indult a vonat, mikor a kocsik belsejében fölhangzott a magyar dal, jeléül a kiránduló csapat vidám hangulatának. Megérkezve a fürdőbe, előbb Komzsik Alajos fürdőbérelő magyaros vendéglőjét lepté el a gyermeksereg és jó étvágygal falatozott. Majd csoportokra oszolva, bejárták az erdőt, miközben némelyek növény- és rovargyűjtéssel, mások versenyfutással s különböző társas-játékokkal töltötték a délelőttöt. Az ifjuságnak egy jó része a sekélyvizű tavat kereste föl s ott kisebb-nagyobb csónakokban, egyesével, csoportosan szeldelték a tó vizét; közbe-közbe egy-két kifordulás keltett nagy derűtséget. Alaposan kifáradva ültek 1/21-kor a terített asztalokhoz. Jóízűen elköltve a kitűnő ebédet, a „Szózat“ eléneklésével mondtak hálát az Egek Urának a sikerült delelőttért. A délután hasonló fesztelen és pajzán jókedvben telt el a gyermekjátékok százféle fajával. Legmulatságosabok voltak a zsvánka és a különféle labdajátékok. Ezekbe annyira belemelegedtek, hogy szinte bizonyos lehangoltsággal ültek 1/25 órakor újra a fehér asztalhoz. Szerették volna, ha az évnek legalább ez az egy napja hosszabbra nyulna. Ez a kívánságuk azonban már nem teljesülhetett s ők belenyugodva, lelkesen énekeltek ozsonna után az „Isten áldd meg a magyart!“, amit az egész fürdőző közönség állva hallgatott végig. Azután szép rendben kivonultak az állomásra s az 5 óra 40 perczkor induló vonattal szívében-lelkükben egy feledhetetlen szép nap emlékeivel meggazdagodva tértek vissza otthonukba.

Valami a magyar sportirodalomról.*

Van-e egyáltalán magyar sportirodalom? — kérdezte tőlem barátom, egyike azoknak, kik az ideai londoni olimpiász alkalmából érdeklődni kezdtek a sport

* A „P. H.“-ban megjelent tartalmas czikk nagyon szellemen mutat rá sportirodalmunk bajaira. A szerk.

íránt és tájékozódni szerettek volna a magyar sport felől.

Engem valóban meglepett megjegyzése. Hogyan, hát ne lenne nekünk aránylag fejlett sportéletünknek megfelelő sportirodalmunk is? — merült fel bennem a kérdés. És mégis némi tünődés után be kellett valanom, hogy csakugyan nincsen nekünk, hozzá illő, sportéletünkhöz méltó sportirodalmunk, és ami csekély van, az is elavult és ismeretlen már.

Régi axióma, hogy a közönségtől függ az irodalmi termékeknek a milyensége, de a mennyisége is. A mi sportközönségünk pedig még nem eléggé fejlett arra, hogy önálló becsü, eredeti magyar műveket is befogadjon. Ez a közönség: lelkes diákok, szürke fejü, de ifju szívé öregek és főleg a társadalom középső rétegéből kikerülő nagyközönség, hogy úgy mondjuk még gyermekecipőben jár. Egész sportéletünket áthatotta ugyanis az angol szellem — hiszen Angliából hoztuk be az újra életre keltett atletikát — és sportunkat mindig csak úgy szerettük emlegetni, mint a britt sport egyenes hajtását, mely miatt melöltük saját százados nemzeti játékaikat és mindennek a végeredménye az lett, hogy sportéletünk angolos ugyan, de csak külsőleg, míg belül tarka vegyületként van összekeveredve benne a keleti elmaradottság, a mi régi játékaink nyomai és még sok más. Ugyanezt a jelenséget láthatjuk sportirodalmunkban is, melynek egész szükségletét ugylátszik bőven kielégíti egynéhány sportlapunk meg a napilapok sportrovatai.

Megvalljuk, sulyos szavak bizony ezek; sőt helyt adunk annak a nézetnek is, hogy az agressziv kritika a legkönnyebb valami, egészen más az alkotás dolga, de itten tényekről van szó, melyek maguk íszelnek.

És amellet sportujságjaink csakis a meglévő közönségek szólnak, amennyiben éppen szakszerűségük miatt teljességgel nem alkalmasak arra, hogy a sportnak hiveket is szerezzenek. Ez a sajátosság — a puszta szakszerűség — jellemzi a legjobban sportirodalmunkat. Átnéztem a hazánkban megjelent sportról szóló művek bibliographiáját. Nem szólok most arról, hogy milyen csekély az ez irányu művek száma s hogy sokkal kisebb jelentőségű mozgalmaknak két, sőt háromszor akkora irodalmuk van. Csak az a mindenestre különös vonást emelem ki, hogy e munkák 98 százaléka kizárólag szakemberek részére készült szakmunka. Tornatanitói vezérkönyvek, kezdetleges tornászati módszertanok, legjobb esetben német munkák szolgálai fordításai, vagy átdolgozása teszik a mi sportirodalmunkat.

Pedig hát kétségenkívül áll, hogy ha a sportnak propagandát akarunk csinálni, akkor olyan művekről is kell gondoskodnunk, melyek a laikus közönség számára készültek. A nagyközönség számára, melynek jórésze a legnagyobb előítélettel viseltetik még most

is a sport iránt s a testedzés beláthatatlan fontosságu ügyét csak valami átmenetnek képzeli a cirkuszi kóckerkedés és a naplopás között.

Athletika? Mi az? — kérdezik. Futás, ugrás, diszkoszvetés? Ugyan kinek ment el a jobb gondolata, hogy fusson, mikor nem muszáj! (bocsánat ezért a szóért). És kicsoda olyan bohó, hogy ne sajnáljon naponta egy-két órát arra, hogy kimenjen valahová a város végére és azon törje magát, hogy egy nagy ienesealaku korongot hajtszon el egy körből? Mosolyogni lehetne ezen a sötét tudatlanságon, ha nem volna a dolog olyan nagyon elszomorító. Meg aztán különben mi vagyunk ennek a tudatlanságnak a legfőbb okozói, a sportkörök, melyek a legprimitívbb személyeskedéssel vélnek szolgálatot tenni a sport ügyének; vezető sportembereink, akik afelett vitakoznak, hogy melyikük kapjon meg a másik elől egy-egy fényes címmel, de semmi munkával sem járó méltóságot és végül még mi is a sport névtelen harcosai.

Csodálatos, hogy mi, akik mindenben Németország után indulunk és a nyugati kulturát a német ségen át kapjuk (elég csak a Jahn Vilmos-féle német tornarendszert felhozunk) nem tudtuk még átvenni a germánok sportirodalmát. A német birodalom hatalmas könyvpiazaiban, Leipzig, Stuttgart, Berlin, München, ugyszólván naponta jelennek meg a sportra vonatkozó népszerű és a népek szánt művek. Anélkül, hogy bírálatot mondanánk a sok „titkos egészségügyi tanácsosnak“ Körperkultur, Kraftsport, Körperpflege és más ilyen című végtelennek látszó soráról, el kell ismerni mindnyájunknak, hogy csak hatalmas és a nép minden rétegére kiterjedő egyetemes kereslet hozhatta létre a sportkiadványok ilyen nagy számát.

Ilyen messzire vagyunk a német ségtől. Hát még Angliától és az amerikai Egyesült-Államoktól.

Alig van beavatottabb, a külföld sportirodalmát csak kissé is ismerő ember, aki ne hallott volna már a Spalding-czég sportkiadványairól. Ezekről a sötétkék kötésű, hihetetlen olcsó füzetekről, melyek felölelik a sport minden ágát a dzsiu-dzsiutól a tulajdonképeni atletikai sportokig és mindent magukba foglalnak, ami az illető sportra vonatkozik.

Ezeket a külföldi példákat pedig nemcsak azért hoztuk fel, hogy annál kirivóbbá tegyük az ellentétet a mi sivár és terméketlen viszonyaink a művelt Nyugat buján virágzó, nagy kulturája között. Nem. Csak az volt a célunk, hogy megmutassuk a helyes utat, melyen sportirodalmunknak haladnia kell, ha azt akarja, hogy megsokasodjék a sportoló és a sport iránt érdeklő intelligens emberek száma. Azoké, akik olvasni is szoktak s akiknek egész tevékenysége nem abból áll, hogy a football-matcheken képviselik az „ordító és zugó Népet“, meg, hogy viselik kedvelt csapatjuk színét — a nyakkendőiken, de kik érdek-

lődnek az érem komolyabbik fele, a sportok kulturális és higiénikus része iránt is.

Bizonyára az angol és a német sportirodalom is kezdődött egyszer. Valószínű, hogy az első football-mérkőzéseket például nem nézte végig százezer ember. Az is biztos, hogy eleinte nem olvasták ezren és ezren a halomszámra megjelenő sportlapokat. Tudjuk, hogy minden kezdet nehéz. De nem szabad elfelednünk azt sem, hogy a nehéz kezdet, bár sok fáradással, azonban nagy dicsőséggel is jár.

Mi történnék ma akkor, ha valamelyik sportlapunk, vagy akárki más, kezébe venné sportirodalmunk ügyét és kezdene kiadni a sportra vonatkozó, általános érdekű műveket? Modern, szép kiadásban és ami a fő, olcsón, hogy mindenki megszerezhesse. Az emberek egy része hitetlenkedve fogadná. Megint egy új vállalkozás! — mondanák az azonnal támadó pesszimista ellenségek. A harmadik füzetnél meg fog bukni! Már meg is bukott! stb. stb. De lenne egy kicsiny csapat, mely lelkesedéssel fogadná az újítokat. Mely minden megjelenő kötetet örömmel üdvözölné és pedig nemcsak ősi magyar szokás szerint, szép szóval, de ami kevésbé hangzatos ugyan, pénzzel is. Olyan sereg, mely terjesztené munkáikat és újra híveket szerezne általuk a sportnak.

Persze ez csak „jámbor szándék“. Utópia, mely megtörik az emberek közönyösségén. Még nem vagyunk eléggé érettek az ilyesmihez. Ma még a forrongásnál, a ki nem elégitett ambíciók tusakodásánál tartunk.

Azért is barátom hiába keresed a magyar sportirodalmat. És hasztalan szeretnél oly munkát olvasni, mely nemcsak a germán faj testi derékségéről, de a mi népünkről is beszél. Ahol el volna mondva, hogy a harcos magyarság kemény izmu fiú a sportban is megállják: ám a helyüket, sőt első is tudnak lenni. Ne is keress! Még eddig nincsen magyar sportirodalom. Talán majd egyszer lesz.

Labdarugás.

Fővárosi Torna Club — Budapesti Torna Club 3 : 0. A jó állapotban levő millenáris pályán karácsony első ünnepén 2000 ember előtt történt meg a fönti szenzációs eredményü mérkőzés. A FővTC az ősz folyamán már sok kellemes meglepetéssel szolgált híveinek, de ennél különb karácsonyi ajándékkal nem lephette volna meg azokat. Mostani játékával a FővTC bebizonyította, hogy már nemcsak a jövő, hanem a jelen csapata is. Csatársorának lövőképes, gyors játéka minden csapatra nézve egyaránt veszélyes, fedezetsora talán a legjobb a magyar csapatok sorában, védelme is megüti az elsőosztályu nivót. Biztosan állithatjuk, hogy tavasszal a csapat még fejlődni fog és jelentős helyet foglal el majd a legjobb csapatok között.

A BTC csapata határozottan megérdemelte a reális veszteséget. Csapatösszeállításuk a lehető leg-szerencsétlenebb, csupán a védelem állja meg a kri-

titkát. A csatársor játékosai. — Kunszt, Késmárky, Korda és Levák, — egy ifjúsági csapatba valók, de semmiesetre sem érdemlik meg, hogy a BTC első csapatában szerepeljenek, nemcsak tudásuk és győnge testalkatuk miatt, hanem a lélek hiánya miatt is. Kinos látvány volt, hogy az ifju klub — FővTC — játékosai mennyivel lekesebben, mennyivel odaadóbban játszottak, mint a BTC régi dicsőségének megvédésére kiküldött játékosok. A fedezetsorban csupán Ficzere agilis játéka volt kiváló, bár már ő sem a régi. Simon és Kovács nem voltak jók.

A mérkőzés első félidejében még a BTC uralta a helyzetet. Többnyire fölényben volt, de a csatársor goalképtelensége miatt minden eredmény nélkül. Félidő 0 : 0.

Helycsere után meglátszott, hogy a BTC játékosai előző este — karácsony estéjén — nem gondoltak a vasárnapi mérkőzésre, mert az éjjelezés és a jó ünnepi táplálkozás következtében csakhamar kidült az egész csapat. A fővárosiak ellenben annál jobban bírták a tempót. Csakhamar elérnek egy goalt, Bihari hibás védeke folytán, melyet még egygyel megtoldanak. A BTC védelem kétségbeesetten védekezik, de a sikeresen előreadott labdákat a lagymatag csatárok nem használják föl. Szendrő gáncsolása miatt megítelt 11 méteres büntető rugásból esik a FővTC harmadik goalja, amely után a BTC-re nézve már reménytelen volt minden játék. A mérkőzés bírója Szász Hugó (MTK) volt.

A második csapatok mérkőzését a BTC 7 : 0 arányban nyerte meg.

Torna, atletika, vivás.

Az „Aradi Tornaegyesület“ köréből. Új tagok. — Harminceves jubileum. — Jubileumi disztornázás, tornakabaret, vivóakadémia, táncmulatság, diszközgyűlés. — IX-ik szövetségi kerületi tornaünnepély.

December hó 12-én tartotta meg az „Aradi Tornaegyesület“ választmánya a liezeumi tornacsarnokban rendes havi gyűlését, melyen Schnitzer Pál dr. alelnök elnökölt. Új tagokul fölvetettek: Aster Róbert, Kaufmann Gyula, Kovács Gyula, Krisztinkovich Emil, Kapitány Béla, Balázs Kálmán, Koch Sándor, Bányász Henrik.

Nagy Sándor titkár-művezető előterjesztette az egyesület megalakulásának harminceves évfordulója alkalmával 1909. február hó 6-án és 7-én tartandó jubiláris ünnepélyek sorrendjét, melyet a választmány általánosságban elfogadott. A részletek megbeszélése végett f. hó 19-én, szombaton, rendkívüli választmányi gyűlés hivatik egybe. 1909. február 6-án este vagy a színházban esetleg a „Fehér Kereszt“ disztermében disztornázás, tréfás mutatványok, vivóakadémia, táncmulatság tartatik. 7-én, vasárnap, a városháza közgyűlési disztermében diszközgyűlés tartatik.

Elfogadta a választmány Nagy Sándor titkár-művezetőnek az 1909. év ryár folyamán Aradon ugyancsak az „Aradi Tornaegyesület“ harminceves fennállása emlékére Aradon rendezendő IX-ik szövetségi kerületi tornaünnepélyre vonatkozó tervezetét is, melyet az Országos Testedző Szövetkezet is jóváhagyott.

Kőmives József pénztáros jelentése szerint befolyt az egyesület pénztárába:

októberben	344.— korona
novemberben	394.— „
Kiadás október és november havában	775.42 „
Készpénz-maradvány	10.015.25 korona.

Ezután a folyó ügyek letárgyalásával a gyűlés véget ért. A gyűlésen jelen voltak: Steinitzer Pál dr., Nádvas Aurél, Grosszmann Alfréd dr., Weisz Hugó, Lantos Miksa, Bauer Gyula, Neumer József, Kőmives József, Balázs Géza és Nagy Sándor.

Uzás, evezés.

A Budapesti Torna Club egy jól sikerült uszóverseny rendezésével öregbitette amugy is nagy sportérdemeit. Az uszás sportjának rohamos léptekkel szerez híveket a vörös-fehér dressz. melynek oly lelkes közönsége van. A rendezés a régi tornászgárda legkiválóbbja, Szücs Vilmos, derék munkája volt. A díjakat Iszer Károly osztotta szét a győztes uszónak. Donáth Leó MAFC a 60 méteres főversenyt nyerte meg, Hégner MUE könnyen nyerte a 200 méteres főversenyt, Onody József MUE óriási fölényrel a 100 méteres versenyt s ideje kitünő, 1 p. 07.4 mp. A stafétát a MAFC nyerte. pedig első három uszója nem a legjobban uszott. A rendező egyesület ifju uszói is gyönyörűen usztak s méltó győzelmeket arattak. A hölgy handicap-et Steiner Erna k. a. MUE nyerte.

A részletes lefolyás ez:

Megnyitó verseny, 40 méter (bajnokok kizárva):

1. Fehéry N MAFC.
2. Munk József MTK.
3. Rimanóczy Jenő BTC.

Középiskolai handicap, 60 méter.

1. Baráth István BTC.
2. Halász Imre MAFC.
3. Bihar Aladár Balaton 5 mp. hátrány.

Senior melluszás, 40 méter.

1. Scharnbeck József BTC.
2. Káldor Henrik FTC.
3. Grünfeld Manó MTK.

Főverseny, 60 méter.

1. Donáth Leó MAFC.
2. Domonkos Pál FTC.
3. Hégner Jenő MUE.
4. Bihary Henrik Trocadero London.

Juniorverseny, 80 méter.

1. Eperjessy Béla FTC.
2. Fogas Jenő MUE.
3. Burgmayer Ferenc FTC.

A Magyar Nép Művészete

szakértők és művészek
közreműködésével írta

MALONYAY DEZSŐ.

ÖT KÖTETBEN, TÖBB SZÁZ
POMPÁS SZINNYOMATÚ
TÁBLÁVAL ÉS MŰMELLÉK
LETTEL; EZREKET MEGHA-
LADÓ A SZÖVEG KÖZE
ccc NYOMOTT KÉPPEL. ccc

KIADJA:
A
FRANKLIN-TÁRSULAT
BUDAPESTEN.

A most megjelenő első kötet a kalotaszegi vidéket, annak népét, viseletét, falusi életét, építészetét pásztor- és iparoskészségeit, házi iparművészetét (szövés, fonás, varrás, himzés, agyag-, fa-, csont-, bőr-, fémművesség, szobrászat stb.), templomait, temetője művészetét s népies eredetű műemlékeit ismerteti.

Az ezrekre menő illusztrációk a helyszínen gyűjtött és készült rajzok, tervek, fényképek kitűnő reprodukciói. A fej- és záróléczek, szövegképek, műmellékletek, színes műlapok sokasága olyan változatossá teszik a munkát, hogy hozzá hasonló gazdaságú eddigelé nem jelent meg a magyar könyvpiacpon.

A II. kötet az erdélyi székelység és Toroczkó, a III. a duntúli magyarság, a IV. és V. pedig a Nagy-Alföld, a Felvidék és az északkeleti Hegyalja népének művészetéről fog szólni.

A munka albumszerű nagy kvartalkú kötetekben, rendkívül finom papíron, ritka szép betűkkel jelenik meg.

az öt kötetből álló fényes
« kiállítású mű ára diszes »
« « kötésben 120 korona. » »

Megrendelhető két koronás havi
☞ részletfizetés ellenében is. ☞

LAMPEL R.
könyvkereskedése.

(WODIANER E. és FIAI) részvénytársaságnál Budapest,

VI., Andrásy-út 21.

és minden könyvkereskedésben.